

Processer i konkurrence- sager

Vejledning

Maj 2022

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

Processer i konkurrencesager

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf.: +45 41 71 50 00
E-mail: kfst@kfst.dk

Online ISBN 978-87-7029-777-6

Vejledningen er udarbejdet af
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Maj 2022

Indhold

Kapitel 1	4
Indledning.....	4
1.1 Vejledningens indhold	4
1.2 Konkurrencereglerne	4
1.3 Myndigheder og instanser på konkurrenceområdet.....	6
Kapitel 2	8
Hvis du ønsker at klage over en virksomhed	8
2.1 Henvendelse til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen	8
2.2 Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens behandling af klager	8
Kapitel 3	10
Hvis styrelsen starter en sag mod din virksomhed.....	10
3.1 Den indledende vurderingsfase.....	10
3.2 Oplysnings- og undersøgelsesfasen	13
3.3 Høringsfasen.....	18
3.4 Afgørelsesfasen	20
3.5 Indbringelse for domstolene.....	21
3.6 Anmeldelse af fysiske personer.....	22
Kapitel 4	24
Klage over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelser	24
4.1 Klage over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens materielle afgørelser	24
4.2 Klage over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens formelle afgørelser	25
Kapitel 5	26
Vejledning om konkurrencereglerne	26
5.1 www.kfst.dk.....	26
5.2 Generel vejledning	26
5.3 Uformel vejledning om konkrete forhold.....	26
5.4 Anmeldelse af aftaler m.v.	27

Kapitel 1

Indledning

Denne vejledning beskriver Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens processer i sager om mulige overtrædelser af konkurrencelovens § 6 og § 11 og de tilsvarende bestemmelser i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde ("EUF-traktatens") artikel 101 og 102 (i det følgende benævnt "konkurrencesager").

Vejledningen giver information om, hvordan du klager, hvis du oplever, at en eller flere virksomheder overtræder konkurrencereglerne.

Derudover giver vejledningen information om, hvilke sagsbehandlingsskridt der typisk vil være i en konkurrencesag, hvis din virksomhed bliver inddraget i en sådan. Vejledningen beskriver processen i en konkurrencesag fra start til slut – lige fra den indledende screening af en sag til indhentning af oplysninger, analyse, høring af parterne, forelæggelse for Konkurrencerådet og indbringelse for domstolene med henblik på pålæggelse af en bøde. Vejledningen gennemgår også mulighederne for at afslutte en sag hurtigt ved at vedtage en bøde eller afgive tilsagn samt mulighederne for at klage over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelser.

En konkurrencesag tager ofte lang tid at gennemføre, men en god dialog mellem din virksomhed og styrelsen kan medvirke til, at sagen kan afsluttes på en hurtig og smidig måde. Der er derfor i processen indbygget en række værktøjer, som understøtter dialogen. Selv om der ofte kan være uenighed om, hvordan en sag skal vurderes, lægger styrelsen stor vægt på at være lydhør og på, at din virksomhed har god mulighed for at give sine synspunkter til kende.

1.1 Vejledningens indhold

Mulighederne for at klage, hvis du mener, at en eller flere virksomheder overtræder konkurrencereglerne, er beskrevet i kapitel 2.

Selve processen for en konkurrencesag er beskrevet i kapitel 3. Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har besluttet at starte en sag mod din virksomhed, kan du her orientere dig om, hvad der sker i sagen, og hvordan din virksomhed vil blive inddraget i de forskellige faser.

Mulighederne for at klage over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelser er beskrevet i kapitel 4, og mulighederne for at få vejledning om konkurrencereglerne er beskrevet i kapitel 5.

Vejledningen henviser en række steder til andre vejledninger udgivet af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Disse kan findes på styrelsens [hjemmeside](#).

1.2 Konkurrencereglerne

Konkurrencelovens § 6 indeholder et forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler, og § 11 indeholder et forbud mod misbrug af dominerende stilling, jf. boks 1.1. EUF-traktatens artikel 101 og 102 indeholder tilsvarende forbud.

Boks 1.1
Konkurrencelovens § 6
og § 11

§ 6

Det er forbudt for virksomheder m.v. at indgå aftaler, der direkte eller indirekte har til formål eller til følge at begrænse konkurrencen.

Stk. 2. Aftaler efter stk. 1 kan fx bestå i

- 1) at fastsætte købs- eller salgspriser eller andre forretningsbetingelser,
- 2) at begrænse eller kontrollere produktion, afsætning, teknisk udvikling eller investeringer,
- 3) at opdele markeder eller forsyningskilder,
- 4) at anvende ulige vilkår for ydelser af samme værdi over for handelspartnere, som derved stilles ringere i konkurrencen,
- 5) at stille som vilkår for indgåelsen af en aftale, at medkontrahenterne godkender tillægsydelser, som efter deres natur eller ifølge handelssædvane ikke har forbindelse med aftalens genstand,
- 6) at to eller flere virksomheder samordner deres konkurrencemæssige adfærd gennem oprettelsen af joint venture, eller
- 7) at fastsætte bindende videresalgspriser eller på anden måde søge at få en eller flere handelspartnere til ikke at fravige vejledende salgspriser.

Stk. 3. Stk. 1 gælder også for vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder og samordnet praksis inden for virksomheder.

(...)

§ 11

Det er forbudt for en eller flere virksomheder m.v. at misbruge en dominerende stilling.

[...]

Stk. 3. Misbrug efter stk. 1 kan fx foreligge ved

1. direkte eller indirekte påtvingelse af urimelige købs- eller salgspriser eller af andre urimelige forretningsbetingelser,
2. begrænsning af produktion, afsætning eller teknisk udvikling til skade for forbrugerne,
3. anvendelse af ulige vilkår for ydelser af samme værdi over for handelspartnere, som der ved stilles ringere i konkurrencen, eller
4. at det stilles som vilkår for indgåelse af en aftale, at medkontrahenten godkender tillægsydelser, som efter deres natur eller ifølge handelssædvane ikke har forbindelse med aftalens genstand.

(...)

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har udgivet en særskilt vejledning om konkurrenceloven, som nærmere beskriver indholdet af konkurrencelovens § 6 og § 11 og de tilsvarende forbud i EUF-Traktatens artikel 101 og 102. Vejledningen om konkurrenceloven kan findes på styrelsens [hjemmeside](#).

1.3 Myndigheder og instanser på konkurrenceområdet

1.3.1 Konkurrencerådet og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Konkurrencerådet og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udgør sammen den uafhængige konkurrencemyndighed i Danmark.

Den danske konkurrencemyndighed træffer afgørelse i sager efter de danske konkurrenceregler. Derudover indgår konkurrencemyndigheden i det europæiske konkurrencenetværk, hvor den i samarbejde med Europa-Kommissionen og de andre nationale EU-konkurrencemyndigheder træffer afgørelse efter konkurrencereglerne i EUF-Traktatens artikel 101 og 102 i sager, der kan påvirke samhandlen mellem EU-medlemsstaterne.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens håndhævelse af konkurrencereglerne sker uafhængigt af erhvervsministeren. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen oplyser og behandler konkurrencesagerne og træffer enten selv afgørelse eller forelægger sagerne for Konkurrencerådet. Derudover fører Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen sager ved Konkurrenceankenævnet og domstolene.

Konkurrencerådet er en del af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og har det overordnede ansvar for styrelsens administration af konkurrenceloven og regler udstedt i medfør heraf. Konkurrencerådet træffer afgørelse i konkurrencesager af principiel eller særlig stor betydning.

Konkurrencerådet består af syv medlemmer, heriblandt en formand og en næstformand, der alle er udpeget af erhvervsministeren. Både styrelsen og rådet agerer uafhængigt af erhvervsministeren ved behandlingen af sager efter konkurrenceloven, og rådet er sammensat, så det besidder indgående konkurrencemæssigt kendskab, ledelsesmæssig erfaring fra erhvervslivet samt særlig indsigt i forbrugerforhold. Ud af de syv medlemmer skal fire af medlemmerne have konkurrencemæssigt kendskab eller anden relevant akademisk baggrund, to af medlemmerne skal have ledelsesmæssig baggrund fra erhvervslivet, og et medlem skal have særligt kendskab til forbrugerforhold.

Langt hovedparten af de sager, hvor Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen griber ind over for virksomheder, forelægges Konkurrencerådet, der træffer afgørelse af, om konkurrencereglerne er overtrådt. Det er også Konkurrencerådet, der beslutter, om en sag skal indbringes for domstolene med henblik på at nedlægge påstand om civile bøder til den eller de involverede virksomheder for overtrædelse af konkurrencereglerne samt, om en sag alternativt kan afsluttes med, at de involverede virksomheder vedtager civile bødeforelæg.

Derudover fastlægger Konkurrencerådet de strategiske mål for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens arbejde med håndhævelse af konkurrenceloven, ligesom rådet igangsætter og godkender sektorundersøgelser samt de analyser, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udarbejder som uafhængig konkurrencemyndighed.

1.3.2 Det rådgivende udvalg

Det rådgivende udvalg består af 10 medlemmer, der alle er udnævnt af erhvervsministeren efter indstilling fra erhvervs- og interesseorganisationer. Samlet skal udvalget have alsidigt kendskab til private og offentlige virksomheder samt juridiske, økonomiske, finansielle og forbrugermæssige forhold.

Det rådgivende udvalg kan bl.a. rådgive Konkurrencerådet om behov for vejledninger, analyser og mulige tiltag til at forebygge overtrædelser af loven. Konkurrencerådet kan anmode hele eller dele af udvalget om bistand i forbindelse med behandlingen af konkrete konkurrencesager af principiel eller særlig stor betydning. Det rådgivende udvalg mødes med Konkurrencerådets formandsskab to gange om året.

1.3.3 Konkurrenceankenævnet

Konkurrenceankenævnet behandler klager over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelser, jf. konkurrencelovens § 19, stk. 1.

Nævnet består af en formand, der er højesteretsdommer, samt fire øvrige medlemmer, hvoraf de to har økonomisk sagkundskab og de øvrige to har juridisk sagkundskab. Formanden og medlemmerne udpeges af erhvervsministeren og skal være uafhængige af erhvervsinteresser.

Ankenævnets sekretariatsopgaver varetages af Nævnenes Hus.

Klager over Konkurrenceankenævnets afgørelser kan indbringes for Sø- og Handelsretten i første instans.

1.3.4 Sø- og Handelsretten

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelser, der indbringes for domstolene, behandles af Sø- og Handelsretten i 1. instans. Sø- og Handelsretten behandler både efterprøvelse af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens og Konkurrenceankenævnets afgørelser samt sager om idømmelse af civile bøder for overtrædelse af konkurrencereglerne.

Sø- og Handelsrettens domme kan ankes til Landsretten. Anke kan dog ske til Højesteret som 2. instans, hvis sagen er af principiel karakter.

Kapitel 2

Hvis du ønsker at klage over en virksomhed

2.1 Henvendelse til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Hvis du har viden om forhold, der kan være en overtrædelse af konkurrencereglerne, eller du selv oplever, at din virksomhed er udsat for en overtrædelse, kan du henvende dig til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Det kan fx være, hvis du har mistanke om et kartel, eller om at en leverandør gennemtvinger faste priser over for sine forhandlere. Henvendelse kan ske både i form af et anonymt tip og en klage.

Hvis du vil give Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen et tip, kan du ringe til styrelsens efterforskningsafdeling på telefon 41 93 94 95. Du har også mulighed for at anvende en særlig krypteret forbindelse, hvor du via en ekstern databehandler kan give styrelsen de relevante oplysninger, og hvor du kan vælge at være anonym. Du kan finde mere information herom på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens [hjemmeside](#).

Du kan også indgive en klage til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. I så fald kan det være hensigtsmæssigt først at kontakte styrelsen telefonisk for at drøfte sagen. Du vil i den forbindelse kunne drøfte, hvorvidt der er grundlag for at klage, samt hvilke oplysninger det vil være relevant at indsende sammen med klagen. Du kan på styrelsens [hjemmeside](#) se, hvilket konkurrencecenter du kan kontakte og finde kontaktoplysninger på en medarbejder i det relevante center.

Hvis klagen indeholder oplysninger, som du ikke ønsker videregivet til den virksomhed, der klages over, skal du angive, hvilke oplysninger, du anser for fortrolige og begrunde hvorfor. Styrelsen vil herefter vurdere, om der er tale om fortrolige oplysninger. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har udgivet en vejledning om fortrolige oplysninger, som kan findes på styrelsens [hjemmeside](#).

Hvis sagen prioriteres, må du som udgangspunkt regne med, at den, der klages over, på et tidspunkt vil få oplysning om, at der er indgivet en klage, og hvem der har klaget. Hvis du har behov for at være anonym, kan du derfor overveje i stedet at give et anonymt tip via den krypterede forbindelse, der er beskrevet ovenfor.

2.2 Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens behandling af klager

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen undersøger årligt op mod 200 sager om mulige overtrædelser af konkurrencereglerne. Da styrelsen ikke har ressourcer til at gå i dybden med alle problemstillinger, foretager styrelsen en nøje prioritering af, hvilke sager der tages op. Der lægges især vægt på den forventede effekt i retning af at forbedre konkurrencen og konkurrencekulturen i Danmark og skabe mere velfungerende markeder til gavn for forbrugerne samt det forventede ressourceforbrug. En del sager tages ikke op, fordi sagerne ikke vedrører overtrædelse af konkurrencereglerne.

Når styrelsen vurderer, om en sag skal prioriteres, sker det ud fra de oplysninger, der er givet i sagen. Aktiv deltagelse i oplysning af og information om sagen fra dig som klager er derfor vigtig.

Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen på baggrund af din henvendelse ikke finder grundlag for at foretage nærmere undersøgelser, vil du blive orienteret hurtigst muligt.

Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen beslutter, at din klage giver anledning til at indlede en konkurrencesag mod en eller flere virksomheder, vil styrelsen kunne have behov for yderligere oplysninger fra dig til brug for den videre vurdering af sagen. Du vil derfor kunne blive kontaktet af styrelsen med henblik på at besvare spørgsmål undervejs i sagens behandling. Du skal være opmærksom på, at fristen i denne fase for at besvare uddybende spørgsmål fra styrelsen ofte vil være relativ kort. Manglende svar inden for fristen kan medføre, at styrelsens beslutning om, hvorvidt sagen skal fortsætte, træffes på det foreliggende grundlag.

Hvis din klage fører til, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen opstarter en konkurrencesag, har du som klager som udgangspunkt ikke partsstatus i sagen, da du ikke vil være adressat for en eventuel afgørelse, og du vil derfor ikke være omfattet af forvaltningslovens regler om aktindsigt og partshøring m.v. Du vil dog som nævnt blive involveret i relevant omfang, mens sagen behandles i styrelsen.

Kapitel 3

Hvis styrelsen starter en sag mod din virksomhed

En sag om en mulig overtrædelse af konkurrencereglerne kan blive startet op på baggrund af en klage eller et tip, jf. kapitel 2. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan også indlede en konkurrencesag af egen drift. Det kan fx ske, hvis styrelsen har analyseret konkurrenceforholdene i en bestemt sektor og har fundet anledning til at se nærmere på en eller flere bestemte virksomheder.

Hvis der er tale om et kartel, kan en sag også blive startet op på baggrund af en ansøgning om leniency (bøde- og sanktionslempelse). Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har udgivet en særskilt vejledning om leniency-programmet i konkurrenceloven, der kan findes på styrelsens [hjemmeside](#). Endelig kan en konkurrencesag blive indledt ved, at en virksomhed, der har overtrådt konkurrencereglerne, selv henvender sig herom til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

I det følgende beskrives processen for en konkurrencesag og de mulige udfald heraf. Beskrivelsen tager udgangspunkt i de faser, der typisk er i behandlingen af en konkurrencesag: En indledende vurderingsfase, en oplysnings- og undersøgelsesfase, en høringsfase, en afgørelsesfase og den fase, hvor en sag behandles ved domstolene med henblik på bødepålæggelse.

Muligheden for enten at afslutte en sag med tilsagn eller med vedtagelse af en bøde er ligeledes beskrevet i dette kapitel.

Mulighederne for at klage over en afgørelse i en konkurrencesag er beskrevet i kapitel 4.

3.1 Den indledende vurderingsfase

Det er ofte en både tids- og ressourcekrævende proces at behandle en konkurrencesag, og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen modtager flere klager m.v., end styrelsen har ressourcer til at behandle. Den indledende fase går derfor ud på at vurdere, om der er hensyn, der taler for at føre sagen, og om effekten af en afgørelse står mål med ressourceindsatsen ved at behandle sagen.

De kriterier, der indgår i prioriteringen, er bl.a., om sagen har samfundsmæssig og økonomisk betydning, om den er af principiel karakter samt sagens grovhed. Derudover indgår det i vurderingen, om sagen vedrører en branche med særlig betydning eller i øvrigt er led i en større indsats i den pågældende branche. Endelig ser styrelsen på, om sagen har en væsentlig forebyggende effekt eller har væsentlig betydning for konkurrencekulturen i branchen eller for samfundet mere generelt.

Den indledende vurderingsfases længde afhænger af den konkrete sag. For nogle sagers vedkommende vil der hurtigt kunne træffes beslutning om sagens videre forløb. I andre sager vil denne vurdering tage længere tid afhængigt af, hvor mange undersøgelser og oplysninger der er nødvendige for at kunne foretage denne vurdering.

Hvornår i sagsforløbet din virksomhed vil blive inddraget, er forskelligt fra sag til sag, men ofte vil din virksomhed blive anmodet om at give Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen nogle oplysninger til brug for styrelsens indledende vurdering, jf. også afsnit 3.1.2. Din virksomhed vil senest blive orienteret, når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen formelt har indledt en sag og i den forbindelse har udarbejdet en såkaldt meddelelse om betænkeligheder, hvor styrelsen orienterer om de konkurrencemæssige forhold, som styrelsen undersøger i relation til en mulig konkurrencesag. Se nærmere herom i afsnit 3.1.3.

Virksomheder, der inddrages i en konkurrencesag, vil ofte have gavn af at drøfte sagen med en ekstern advokat. Hvis din virksomhed benytter en advokat, korresponderer styrelsen primært med jer via jeres advokat.

3.1.1 Indhentning af oplysninger

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vil som led i den indledende vurdering indhente oplysninger om markedet, medmindre det allerede efter en første screening af sagen er klart, at der ikke er grundlag for at tage sagen op. De oplysninger, der indhentes i den indledende vurderingsfase, er af overordnet karakter. Mere målrettede markedsundersøgelser vil først blive igangsat, hvis styrelsen beslutter at tage sagen op til behandling, jf. afsnit 3.2.

Oplysninger kan indhentes på flere måder. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan for det første indhente oplysninger fra din virksomhed og fra en eventuel klager. For det andet kan styrelsen indhente oplysninger fra andre virksomheder på markedet, fx dine konkurrenter, kunder eller leverandører. Dette kan både ske som individuelt rettet informationsindhentning og i form af spørgeskemaundersøgelser. Styrelsen kan også indhente oplysninger via offentligt tilgængelige datakilder.

3.1.1.1 Kontrolundersøgelser

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan som led i den indledende vurdering beslutte at foretage en kontrolundersøgelse hos de relevante virksomheder. Styrelsen kan både foretage kontrolundersøgelser hos virksomheder, der formodes at have overtrådt konkurrencereglerne, og virksomheder, der ikke formodes at have overtrådt konkurrencereglerne, men som formodes at ligge inde med beviser for en konkurrencelovsovertrædelse. Af hensyn til efterforskningen foregår sådanne undersøgelser næsten altid uanmeldt.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen indhenter altid en retskendelse, inden kontrolundersøgelsen udføres.

Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen ankommer på kontrolundersøgelse hos din virksomhed, får I en udførlig vejledning, der beskriver, hvordan kontrolundersøgelsen forløber, og hvilke rettigheder og pligter din virksomhed har. Vejledningen om kontrolundersøgelser kan findes på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens [hjemmeside](#).

Ud over kontrolundersøgelser i virksomheder kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen også foretage kontrolundersøgelser i private hjem. Dette vil typisk være hos ledende medarbejdere i en virksomhed og kræver, at der er mistanke om, at der er beviser for en overtrædelse af konkurrencereglerne i det pågældende hjem. Ligesom ved kontrolundersøgelser i virksomheder indhenter Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen en retskendelse inden kontrolundersøgelsen i det private hjem. Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har konkret mistanke om, at personen, der bor i det private hjem, har medvirket til overtrædelsen af konkurrencereglerne, vil det være politiet, der gennemfører kontrolundersøgelsen.

3.1.2 Mulige udfald af den indledende vurdering

Den indledende vurdering kan munde ud i, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen beslutter, at der ikke er grundlag for at indlede en konkurrencesag og derfor afslutter undersøgelsen. Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen omvendt finder, at der er grundlag for at indlede en konkurrencesag, vil styrelsen arbejde videre med sagen.

De forskellige udfald er nærmere beskrevet i det følgende.

3.1.2.1 Beslutning om at lukke sagen

Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen på baggrund af den indledende vurdering finder, at beviserne i sagen ikke er tilstrækkeligt stærke, eller hvis styrelsen beslutter ikke at ville prioritere sagen, vil den blive lukket. Det fremgår af konkurrencelovens § 15, stk. 1, 4. pkt., at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan afgøre, om der er tilstrækkelig anledning til at undersøge eller træffe afgørelse i en sag, herunder om sagsbehandlingen midlertidigt eller endeligt skal indstilles. Denne beslutning kan træffes på et hvilket som helst tidspunkt i sagsprocessen, men træffes dog i de fleste tilfælde i forbindelse med den indledende vurdering.

I forbindelse med lukning af en sag kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen beslutte at sende din virksomhed en vejledning, fx en indskærpelse. Det vil typisk være i situationer, hvor de indledende undersøgelser har vist tegn på, at der *kan* foreligge en overtrædelse af konkurrencereglerne, men hvor fastlæggelsen af, *om* der er sket en overtrædelse, vil forudsætte flere undersøgelser, som styrelsen på det foreliggende grundlag har prioriteret ikke at bruge ressourcer på. En indskærpelse har dermed karakter af en vejledning til din virksomhed om, hvordan I kan undgå at overtræde konkurrencereglerne. Da en indskærpelse kan have vejledningsmæssig værdi for andre virksomheder, vil den normalt blive offentliggjort i anonymiseret form på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside. Hvis anonymisering ikke er muligt, fordi det ikke vil kunne undgås, at virksomheden kan identificeres, vil der normalt ikke ske offentliggørelse.

3.1.2.2 Beslutning om at foretage nærmere undersøgelser

Hvis den indledende vurdering fører til, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen finder, at der er tale om en sag, som kræver nærmere undersøgelse, vil sagsbehandlingen fortsætte med henblik på at forelægge en sag om overtrædelse af konkurrencereglerne for Konkurrencerådet. Da styrelsen ved, at det er bebyrdende for virksomhederne at være genstand for en konkurrencesag, træffes beslutning om at igangsætte sagen på direktionsniveau.

Når styrelsens direktion har besluttet at indlede en konkurrencesag, nedsættes en projektgruppe, der som udgangspunkt består af både jurister og økonomer. Der udpeges en projektleder, der er ansvarlig for sagen. Styrelsen indleder herefter oplysnings- og undersøgelsesfasen, jf. afsnit 3.2.

3.1.3 Meddelelse om betænkeligheder

Når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har besluttet at indlede en konkurrencesag mod din virksomhed, vil styrelsen sende jer en meddelelse om betænkeligheder.

En meddelelse om betænkeligheder indeholder en kort beskrivelse af de konkurrenceretlige forhold, som styrelsen har besluttet at undersøge i konkurrencesagen. Når en virksomhed modtager en meddelelse om betænkeligheder, er der endnu ikke truffet nogen beslutning om, at konkurrencereglerne er overtrådt. Det er som nævnt blot besluttet at indlede en sag om en mulig overtrædelse.

Meddelelsen om betænkeligheder har for det første til formål at orientere din virksomhed om, hvilke konkurrenceretlige forhold Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen undersøger i forhold til din virksomhed. Derudover har meddelelsen til formål at involvere din virksomhed tidligt i sagen med henblik på at skabe dialog mellem din virksomhed og styrelsen. Meddelelsen giver jer således mulighed for at komme med jeres synspunkter i forhold til de betænkeligheder, styrelsen har givet udtryk for. I får en frist på to uger til at komme med skriftlige bemærkninger til meddelelsen. Derudover får I tilbudt et møde med styrelsen, hvor meddelelsen og sagen i øvrigt vil kunne drøftes. Hvis der er flere virksomheder, der er parter i sagen, tilbydes I hver især et møde.

Din virksomhed vil herved få mulighed for på et tidligt tidspunkt i processen at komme med bemærkninger til styrelsens umiddelbare vurdering, så eventuelle uklarheder og fejllopfattelser om fx sagens fakta undgås. Derudover vil det på baggrund af meddelelsen kunne drøftes, hvilke undersøgelser der skal laves i sagen, og hvem der skal lave dem.

For at sikre den dialog, der er et af formålene med meddelelsen om betænkeligheder, anbefales det, at din virksomhed benytter sig af muligheden for at komme med skriftlige bemærkninger til meddelelsen og gør brug af det efterfølgende møde med Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Jo mere aktiv din virksomhed er med at indgå i dialog på dette tidspunkt, jo mere vil din virksomhed kunne påvirke sagens videre proces.

Meddelelsen om betænkeligheder kan også bruges til at drøfte en hurtig afslutning af sagen ved, at din virksomhed afgiver tilsagn, der kan imødekomme Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens betænkeligheder. Muligheden for at afslutte sagen med tilsagn er nærmere beskrevet i afsnit 3.2.4.1.

Hvis sagen ikke er egnet til at blive løst med tilsagn, vil din virksomhed på baggrund af meddelelsen kunne drøfte muligheden for eventuelt at afslutte sagen med en bødevedtagelse. Muligheden for at afslutte sagen på denne måde er nærmere beskrevet i afsnit 3.2.4.2.

Da meddelelsen om betænkeligheder udarbejdes og sendes tidligt i processen, har styrelsen på dette tidspunkt endnu ikke undersøgt sagen til bunds. Hvis senere undersøgelser viser, at der er flere eller andre konkurrenceproblemer end de, som styrelsen har beskrevet i den oprindelige meddelelse om betænkeligheder, vil din virksomhed få tilsendt en supplerende meddelelse om betænkeligheder.

3.1.3.1 Foreløbigt påbud

De undersøgelser, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen skal foretage, før Konkurrencerådet kan træffe afgørelse i en sag om, at en virksomhed har overtrådt konkurrencereglerne, kan være omfattende.

I hastesager, hvor det skønnes, at der foreligger en overtrædelse af konkurrencelovens § 6 eller § 11 samt eventuelt også de tilsvarende bestemmelser i EUF-traktatens artikel 101 eller 102, kan Konkurrencerådet beslutte at udstede et foreløbigt påbud, hvis der skønnes at være risiko for alvorlig skade på konkurrencen, hvis der ikke foretages et hurtigt indgreb. jf. konkurrencelovens § 16 b. Hermed har Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen mulighed for at sikre, at en overtrædelse ikke medfører alvorlig skade på konkurrencen, mens sagen undersøges.

Indholdet i det foreløbige påbud vil afhænge af, hvad der i den konkrete sag er nødvendigt for at genetablere konkurrencen, mens sagen undersøges. Ved valget mellem flere mulige typer af foreløbige påbud med tilstrækkelig virkning, skal Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vælge det påbud, der er mindst indgribende for virksomheden.

Et foreløbigt påbud gælder, så snart Konkurrencerådet har truffet afgørelsen. Din virksomhed har mulighed for at klage over påbuddet til Konkurrenceankenævnet, der i så fald behandler klagen efter en fremskyndet procedure. Klagefristen er fire uger, fra din virksomhed er blevet meddelt påbuddet.

3.2 Oplysnings- og undersøgelsesfasen

Når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens direktion har besluttet at indlede en konkurrencesag, begynder en fase, hvor styrelsen indsamler oplysninger og foretager økonomiske og juridiske undersøgelser med henblik på nærmere at fastlægge sagens konkurrenceproblemer og skære sagen til. Herefter vil styrelsen udarbejde et udkast til afgørelse; en såkaldt klagepunktsmeddelelse.

De undersøgelser, styrelsen typisk foretager i denne fase, består for det første i indsamling af de oplysninger, der er offentligt tilgængelige via fx databaser og statistikker. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen undersøger også, om der er tidligere praksis, der skal inddrages ved vurderingen af sagen. Dernæst vil styrelsen indhente oplysninger fra din virksomhed og fra eventuelle klagere samt andre relevante tredjemænd, fx dine konkurrenter, kunder eller leverandører.

Endelig foretager Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i nogle sager en markedsundersøgelse. Se nærmere herom i afsnit 3.2.2.

Arbejdet med at indsamle oplysninger og undersøge sagen er ofte tidskrævende. Oplysnings- og undersøgelsesfasen er derfor typisk den længste af de faser, en konkurrencesag gennemgår. Din virksomhed kan medvirke til at gøre fasen så kort som mulig ved at samarbejde med Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om indsamling af de oplysninger om din virksomhed, som styrelsen har brug for til at kunne vurdere sagen.

3.2.1 Indhentning af oplysninger

I oplysnings- og undersøgelsesfasen vil indhentning af oplysninger have en mere formel karakter end i den indledende vurderings- og screeningsfase og vedrøre mere specifikke oplysninger til brug for styrelsens vurdering af de mulige konkurrenceproblemers karakter og omfang.

Indhentning af oplysninger vil typisk ske ved, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udarbejder en række spørgsmål, som din virksomhed skal svare på, samt anmode om at få indsendt en række oplysninger. I særlige tilfælde kan din virksomhed også blive bedt om at dokumentere validiteten af oplysningerne. Din virksomhed vil få en frist til at komme med oplysningerne, som afhænger af omfanget af de udbedte oplysninger.

Når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen indhenter oplysninger, vil styrelsen i nogle tilfælde samtidig anmode din virksomhed om at angive, om nogle af oplysningerne efter jeres vurdering er fortrolige. Dette gøres for at sikre, at der ved offentliggørelsen af en eventuel senere afgørelse ikke kan identificeres fortrolig information. Se afsnit 3.3.2 og 3.4.2.

De svar, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen får ind fra din og andre virksomheder, kan afføde behov for at stille nye spørgsmål samt for at sende spørgsmål ud til andre virksomheder. Styrelsen kan derfor ofte være nødsaget til at stille spørgsmål ad flere omgange.

I nogle sager vil den skriftlige informationsindsamling blive suppleret med indhentning af oplysninger mundtligt såvel fra din virksomhed som fra andre aktører på markedet.

Mundtlig indhentning af oplysninger kan ske ved, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen indkalder en repræsentant for din virksomhed til et interview. Styrelsen vil enten angive et specifikt navn på den person, der indkaldes til interview, eller lade det være op til din virksomhed at udpege den person, der skal deltage i interviewet. Styrelsen kan også afholde interviews med personer, der ikke repræsenterer en virksomhed, fx en fratrådt medarbejder. Hvis du bliver indkaldt til et interview, må du gerne medbringe din advokat eller en anden rådgiver for din virksomhed.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan i henhold til konkurrencelovens § 17 og § 17 a kræve alle de oplysninger, som den pågældende virksomhed eller person har adgang til, og som skønnes nødvendige for at afgøre, om et forhold er omfattet af lovens bestemmelser. Det betyder, at når styrelsen i medfør af disse bestemmelser anmoder om oplysninger enten skriftligt eller via et interview, er I forpligtet til at give dem. Dette gælder såvel for den virksomhed, der er indklaget i en konkurrencesag, som for andre virksomheder eller fysiske personer, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen indhenter oplysninger hos. Du eller din virksomhed kan blive pålagt tvangsbøder, hvis I ikke giver de efterspurgte oplysninger eller ikke møder op til interview, herunder undlader at besvare spørgsmål under interviewet. I vil også senere kunne blive idømt en bøde herfor. Indhentning af oplysninger vil ske under hensyn til reglerne om beskyttelse mod selvinkriminering, jf. boks 3.1.

Boks 3.1 Oplysningspligt og beskyttelse mod selvinkriminering

Der gælder forskellige regler om selvinkriminering for virksomheder og for fysiske personer.

Virksomheder:

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan forlange alle eksisterende dokumenter udleveret fra en virksomhed, og det gælder også, selvom disse måtte indeholde bevis for en overtrædelse. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan forlange svar på alle spørgsmål, bortset fra spørgsmål, der ud fra deres karakter eller kontekst vil kunne tvinge en virksomhed til at erkende en overtrædelse af konkurrencereglerne. Disse regler gælder i forhold til alle typer af virksomheder, herunder enkeltmandsvirksomheder samt virksomhedssammenslutninger.

Fysiske personer:

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan forlange oplysninger af fysiske personer, hvis styrelsen ikke har konkret mistanke om, at en fysisk person forsætligt eller groft uagtsomt har med

virket til en virksomheds overtrædelse, som kan medføre straf. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan omvendt ikke forlange oplysninger af fysiske personer, hvis styrelsen har konkret mistanke om, at den pågældende forsætligt eller groft uagtsomt har medvirket til en virksomheds overtrædelse, som kan medføre straf, medmindre det kan udelukkes, at oplysningerne kan have betydning for bedømmelsen af den formodede overtrædelse.

Særligt i forhold til en virksomheds ansatte:

Når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen forlanger oplysninger af en virksomhed, vil styrelsen give vejledning, hvis styrelsen har konkret mistanke om, at der er en eller flere af en virksomheds ansatte, der forsætligt eller groft uagtsomt har medvirket til virksomhedens overtrædelse. Vejledningen vil som udgangspunkt blive givet til både virksomheden og dens ansatte, da det er forudsætningen for, at virksomheden har mulighed for at lade en anden forestå virksomhedens besvarelse af styrelsens anmodning om oplysninger. Den pågældende ansatte kan dog evt. vælge at give samtykke til, at vedkommende gerne vil forestå besvarelsen på virksomhedens vegne på trods af mistanken.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har udgivet en vejledning om oplysningspligt og beskyttelse mod selvinkriminering. Vejledningen kan findes på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens [hjemmeside](#).

I nogle sager eller situationer vil Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen blot anmode om oplysninger eller stille spørgsmål til din virksomhed uden at angive, at din virksomhed har pligt til at besvare spørgsmålene eller udlevere oplysninger efter konkurrencelovens § 17 eller § 17a. I sådanne situationer vil det være frivilligt, om din virksomhed ønsker at besvare anmodningen.

3.2.2 Markedsundersøgelser

I nogle konkurrencesager foretager Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen en markedsundersøgelse. En markedsundersøgelse består i indsamling og analyse af information fra virksomheder og forbrugere på markedet og skal bruges til at opnå mere viden om det marked, sagen vedrører. Markedsundersøgelse foretages typisk som en spørgeskemaundersøgelse, der sendes ud til et på forhånd udpeget antal virksomheder på markedet.

Inden Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan sende et spørgeskema ud, skal styrelsen have fastlagt, hvem der skal deltage i undersøgelsen samt hvilke spørgsmål, der skal stilles. Din virksomhed vil normalt få lejlighed til at se og kommentere på de spørgsmål, styrelsen påtænker at stille, og de faktuelle oplysninger, der fremgår af spørgeskemaet. Dette gøres for at inddrage det fornødne markedskendskab i undersøgelsen samt sikre, at det faktum, undersøgelsen baserer sig på, er korrekt. Det vil imidlertid altid være op til styrelsen at vurdere, om eventuelle bemærkninger fra din virksomhed giver anledning til ændringer i spørgsmålene.

Ud over at inddrage din virksomhed i udformning af spørgeskemaet foretager styrelsen i nogle tilfælde en såkaldt pilottest på undersøgelsen blandt et mindre antal virksomheder, inden undersøgelsen sendes ud til de øvrige deltagere. Når spørgsmålene er fastlagt og spørgeskemaet sendes ud til alle deltagerne i undersøgelsen, får disse som regel en frist på 2-3 uger til at besvare styrelsens spørgsmål afhængigt af spørgeskemaets omfang. I nogle tilfælde kan det være nødvendigt at rykke nogle virksomheder, inden styrelsen modtager svar. Der kan også være tale om, at de svar, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen modtager, giver anledning til, at der skal stilles yderligere spørgsmål, eller at flere virksomheder skal inddrages i undersøgelsen.

En markedsundersøgelse kan derfor være tidskrævende. Det samlede tidsforbrug for en markedsundersøgelse varierer afhængigt af undersøgelsens omfang og antallet af virksomheder, der deltager heri. En mindre markedsundersøgelse, der sendes til et begrænset antal virksomheder, kan ofte gennemføres på et par måneder. Mere omfattende markedsundersøgelser kan tage væsentlig længere tid at gennemføre.

Mens markedsundersøgelsen verserer, arbejder styrelsen videre med sagen.

3.2.3 Inddragelse af din virksomhed i oplysnings- og undersøgelsesfasen

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vil tilstræbe så vidt muligt at holde din virksomhed løbende orienteret om de skridt, der foretages i sagen. Jeres virksomhed vil som nævnt blive inviteret til et møde efter udsendelse af meddelelsen om betænkeligheder. Ud over dette møde vil styrelsen løbende tage kontakt til din virksomhed eller din advokat blandt andet for at drøfte spørgsmål, der måtte opstå undervejs, eller for at indhente eller få bekræftet oplysninger. Derudover er din virksomhed – eller din advokat – velkommen til selv at tage kontakt til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen på et hvilket som helst tidspunkt i sagsprocessen.

Undervejs i processen med at oplyse og vurdere en konkurrencesag vil din virksomhed kunne opleve perioder, hvor I bliver inddraget i mindre grad. Det kan skyldes, at styrelsen er i gang med at indhente oplysninger fra markedets øvrige aktører, fx i forbindelse med en større markedsundersøgelse. Det kan også skyldes, at informationsindsamlingen er færdig, og at styrelsen derfor er i gang med at bearbejde og vurdere oplysningerne og udarbejde en klagepunktsmeddelelse.

I sådanne perioder er din virksomhed eller jeres advokat velkomne til at kontakte styrelsen og forhøre jer om sagens status. I har endvidere mulighed for at anmode om løbende aktindsigt. jf. afsnit 3.2.3.1 nedenfor.

3.2.3.1 Aktindsigt og fortrolige oplysninger

En konkurrencesag baserer sig ofte på et omfattende oplysningsgrundlag indhentet fra en række forskellige virksomheder. Din virksomhed vil som part i en konkurrencesag som udgangspunkt have ret til aktindsigt efter forvaltningslovens regler i alle de oplysninger, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har indhentet i sagen. Det gælder også oplysninger indhentet hos andre virksomheder, men det omfatter ikke oplysninger, som er fortrolige, og som styrelsen derfor skal undtage fra aktindsigt, fx fortrolige nøgletal fra din virksomheds konkurrenter. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har udgivet en særskilt vejledning om fortrolige oplysninger, der kan findes på styrelsens [hjemmeside](#).

Hvis din virksomhed som part ønsker at blive holdt løbende orienteret om, hvad der sker i konkurrencesagen, kan I anmode om løbende aktindsigt. I givet fald vil Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen regelmæssigt sende din virksomhed afgørelser om aktindsigt i de nye dokumenter, der er journaliseret på din virksomheds konkurrencesag.

Andre virksomheder, der er involveret i din konkurrencesag, fx en klager, vil som udgangspunkt ikke være parter i sagen og vil derfor ikke have ret til partsaktindsigt. Andre virksomheder vil alene efter reglerne om egenaces have krav på indsigt i de oplysninger, som vedrører dem selv, og ikke i din virksomheds forretningshemmeligheder. Dette følger af konkurrencelovens § 13, stk. 1.

3.2.4 Mulige udfald af oplysnings- og undersøgelsesfasen

Parallelt med indhentning og analyse af oplysninger foretager Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen en vurdering af sagen og arbejder videre med den med henblik på udarbejdelse af en klagepunktsmeddelelse. Se nærmere herom i afsnit 3.3.

De undersøgelser, styrelsen foretager i denne fase, kan dog også vise, at styrelsens hypoteser ikke holder stik, og styrelsen kan på den baggrund beslutte ikke at gå videre med sagen. Afgørelser om at indstille sagsbehandlingen vil normalt blive truffet af styrelsen, og det vil ske så tidligt i sagsprocessen som muligt. I nogle sager kan det dog være Konkurrencerådet, der træffer afgørelse om, at der ikke er grundlag for at gribe ind efter konkurrencereglerne, jf. afsnit 3.4.

På baggrund af den meddelelse om betænkeligheder, din virksomhed har modtaget, og den dialog der har været mellem din virksomhed og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen undervejs, kan udfaldet af oplysnings- og undersøgelsesfasen være, at din virksomhed ønsker at afslutte sagen ved en udenretlig civil bøde. Desuden kan sagen i nogle tilfælde afsluttes ved, at din virksomhed afgiver tilsagn, men det skal typisk ske tidligt i sagsprocessen. Disse to muligheder gennemgås i det følgende.

3.2.4.1 Tilsagn

Din virksomhed er altid velkommen til at indlede en dialog med Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om muligheden for at afslutte en sag med tilsagn.

I tilsagnsafgørelser foretager styrelsen ikke en endelig konstatering af en konkurrencelovsovertrædelse. Der er i stedet tale om, at virksomheden vælger at afgive tilsagn, som kan imødekomme de betænkeligheder, styrelsen har identificeret. Der kan fx være, at virksomheden afgiver tilsagn om ændring af nogle vedtægtsbestemmelser, som styrelsen har udtrykt betænkeligheder ved.

Det er ikke alle sager, der egner sig til at blive afsluttet med tilsagn. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vil i enhver sag foretage en konkret vurdering af, hvorvidt tilsagn vil være en egnet løsning i lyset af hensynet til en effektiv håndhævelse af konkurrencereglerne.

Visse typer af konkurrencesager er som udgangspunkt særligt egnede til at blive afsluttet med tilsagn:

- » Sager, hvor der er behov for specifikke, fremadrettede adfærdsændringer. Det skyldes, at tilsagnsløsninger er særligt egnede til at korrigere aftaler eller adfærd fremadrettet og ofte i en bestemt retning.
- » Sager på markeder i hastig udvikling eller i sager, hvor et hurtigt indgreb kan forhindre varige skader på konkurrencen.
- » Sager på teknisk komplicerede markeder, hvor virksomhederne med en tilsagnsløsning selv vil medvirke til at designe en løsning på de foreløbige konkurrencemæssige betænkeligheder.

Visse andre typer af sager er som udgangspunkt *ikke* egnede til at blive afsluttet med tilsagn. Det omfatter blandt andet:

- » Sager hvor der er klare beviser for, at konkurrencereglerne er overtrådt.
- » Sager, der rejser principielle spørgsmål, og hvor der er behov for praksis. Konkurrencerådets stillingtagen til konkurrencelovsovertrædelser i sådanne sager kan medvirke til at skabe klarhed over konkurrencelovens rammer og dermed mindske risikoen for, at virksomheder enten overtræder konkurrenceloven utilsigtet, eller omvendt optræder unødigt forsigtigt.

Der er også en række mere generelle betingelser, som normalt skal være opfyldt, før en tilsagnsløsning kan komme på tale:

De tilbudte tilsagn skal for det første være tilstrækkelige til at løse de foreløbige konkurrencemæssige betænkeligheder.

Styrelsen vil for det andet normalt ikke acceptere tilsagn, hvis en tilsagnsløsning ikke er tilstrækkeligt ressourcebesparende. Tilsagn skal således tilbydes tidligt i sagsprocessen og dermed inden, styrelsen gennemfører omfattende undersøgelser.

Tilsagnene skal for det tredje være utvetydige, så der ikke opstår tvivl om fortolkningen af dem. Derudover skal de være nemme at implementere og overvåge, så styrelsen ikke skal bruge unødige ressourcer på at konstatere, om virksomhederne overholder tilsagnene. Tilsagnene skal i den forbindelse også kunne implementeres umiddelbart, dvs. uden krav om samtykke eller lignende fra tredjemand.

For det fjerde skal styrelsen kunne markedsteste de tilbudte tilsagn for at afprøve, om de vil imødekomme Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens betænkeligheder. Dette kan gøres ved at forelægge tilsagnene for andre virksomheder på markedet, således at de kan komme med deres vurdering af, hvordan tilsagnene vil virke.

Endelig skal tilsagnenes varighed være klar. Tilsagn anses for tidsubegrænsede, medmindre andet er angivet. Såfremt virksomhederne har foreslået tidsbegrænsede tilsagn, vil styrelsen foretage en konkret vurdering af, om tidsbegrænsningen kan accepteres.

Hvis din virksomhed tilbyder at afslutte en sag med tilsagn, vil styrelsen indledningsvis drøfte muligheden for en tilsagnsløsning i sagen med Konkurrencerådet, før styrelsen eventuelt indleder tilsagnsdrøftelser med din virksomhed. Til brug for vurdering af, om tilsagnene vil imødekomme styrelsens betænkeligheder, vil styrelsen i relevant omfang inddrage andre aktører på markedet.

Hvis styrelsen på baggrund af tilsagnsdrøftelserne vurderer, at afgivelse af tilsagn i den konkrete sag vil være en hensigtsmæssig måde at løse konkurrenceproblemerne på, forelægger styrelsen sagen for Konkurrencerådet med henblik på, at rådet gør tilsagnene bindende.

Hvis virksomhederne ikke tilbyder at afgive tilsagn, eller hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen ikke kan acceptere den foreslåede tilsagnsløsning, vil sagen fortsætte med henblik på en eventuel påbudsafgørelse samt eventuel pålæggelse af en civil bøde.

3.2.4.2 Vedtagelse af en udenretlig civil bøde

Som det fremgår nedenfor af afsnit 3.5, vil afgørelser om, at en virksomhed har overtrådt forbuddet i konkurrencelovens § 6 eller § 11 samt evt. de tilsvarende bestemmelser i EUF-traktatens artikel 101 eller 102, normalt blive indbragt for domstolene med henblik på, at din virksomhed pålægges en civil bøde for overtrædelsen.

Din virksomhed har imidlertid mulighed for en hurtigere afslutning af sagen uden en efterfølgende retssag, hvis virksomheden erkender overtrædelsen og betaler en bøde. Det kaldes en bødevedtagelse og kan anvendes i sager, hvor der er tale om overtrædelser, der generelt er ukomplicerede og uden bevismæssige tvivlsspørgsmål, og hvor der allerede findes domspraksis for bødens størrelse.

Hvis din virksomhed er interesseret i at drøfte muligheden for at vedtage en bøde i en konkurrencesag, kan du henvende dig til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen herom. Hvis styrelsen vurderer, at sagen er egnet hertil, vil styrelsen drøfte sagen med Konkurrencerådet samt udarbejde et civilt bødeforelæg, der skal godkendes af Konkurrencerådet, inden din virksomhed får det forelagt. Se afsnit 3.4.2.

Din virksomhed kan på ethvert tidspunkt i en sags forløb tilkendegive, at I er interesserede i at vedtage en bøde. Det kan fx være, når I har modtaget meddelelsen om betænkeligheder, undervejs i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens oplysning af sagen, når I får klagepunktsmeddelelsen i høring, eller når Konkurrencerådet har truffet materiel afgørelse i sagen. Der kan også være tale om, at din virksomhed – uden at styrelsen på forhånd har været bekendt med en mulig overtrædelse – selv retter henvendelse til styrelsen og oplyser, at I har deltaget i en konkurrencelovsovertrædelse, og at I ønsker at afslutte sagen ved at vedtage en bøde.

Hvis en sag afsluttes med en bødevedtagelse, vil der være mulighed for at opnå en samarbejdsrabat på bøden. Det er imidlertid vigtigt at være opmærksom på, at jo tidligere I henvender jer, jo større vil muligheden være for at opnå en samarbejdsrabat på bøden, og jo større vil rabatten kunne være. Samarbejdsrabatten vil altid afhænge af sagens konkrete omstændigheder.

Bøden vedtages først, når din virksomhed underskriver bødeforelægget. Hvis din virksomhed ikke vedtager bødeforelægget, fortsætter sagsbehandlingen med henblik på, at sagen forelægges Konkurrencerådet og senere indbringes for domstolene med en bodepåstand.

3.3 Høringsfasen

Høringsfasen er den fase, hvor din virksomhed og eventuelt klager m.v. høres over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vurdering af sagen.

3.3.1 Klagepunktsmeddelelse

Høringsfasen indledes med, at din virksomhed får klagepunktsmeddelelsen, som er udarbejdet i oplysnings- og undersøgelsesfasen, i partshøring. Klagepunktsmeddelelsen er et udkast til afgørelse og indeholder et resumé, en sagsfremstilling og en gennemgang af de konkurrenceproblemer, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen mener, at der er i sagen.

Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens undersøgelser har vist, at din virksomhed har overtrådt konkurrencereglerne, kan Konkurrencerådet udstede påbud med henblik på at bringe overtrædelsen til ophør. Sådanne påbud kan både være adfærdsmæssige, fx om ophævelse af en aftale, og strukturelle, fx om frasalg af en del af din virksomhed. Et påbud vil altid skulle stå i forhold til overtrædelsen og skal effektivt kunne bringe overtrædelsen til ophør. Hvis to forskellige påbud er lige effektive, skal Konkurrencerådet vælge det påbud, der er mindst indgribende for din virksomhed.

Hvis styrelsen vurderer, at der bør udstedes påbud, vil påbuddene fremgå af klagepunktsmeddelelsen.

3.3.1.1 Høring over klagepunktsmeddelelse

Din virksomhed vil få klagepunktsmeddelelsen i høring med en frist på seks uger til at komme med bemærkninger.

Hvis der er tale om en sag, hvor Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vil indstille til Konkurrencerådet, at sagen skal indbringes for domstolene, vil det fremgå af det brev, som styrelsen sender til din virksomhed sammen med klagepunktsmeddelelsen. På dette tidspunkt vil det normalt ikke være besluttet, hvilken bødepåstand sagen i så fald skal indbringes med.

Det vil også fremgå af brevet, hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vil indstille til Konkurrencerådet, at sagen skal oversendes til anklagemyndighedens Nationale enhed for Særlig Kriminalitet med henblik på vurdering af grundlaget for eventuel strafferetlig forfølgning af fysiske personer. Se nærmere herom i afsnit 3.6 nedenfor.

Din virksomhed har ikke pligt til at komme med bemærkninger til klagepunktsmeddelelsen. Det kan imidlertid være hensigtsmæssigt, idet Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen på baggrund heraf eventuelt kan skære sagen yderligere til. I høringssvaret vil din virksomhed også kunne komme med forslag til ændring eller præcisering af det faktum, der ligger til grund for styrelsens vurdering.

Hvis I vælger at komme med et høringssvar, vil dette blive forelagt Konkurrencerådet i forbindelse med, at rådet skal drøfte klagepunktsmeddelelsen.

3.3.1.2 Mundtligt indlæg for rådet

Din virksomhed eller jeres advokat vil som led i partshøringen få mulighed for at holde et mundtligt indlæg for Konkurrencerådet, når rådet mødes for at drøfte klagepunktsmeddelelsen og din virksomheds høringssvar. Indlægget må vare op til 20 minutter. Din virksomhed vil blive orienteret om muligheden for at afgive et mundtligt indlæg for Konkurrencerådet og om rammerne herfor, når klagepunktsmeddelelsen sendes i høring.

I nogle tilfælde giver Konkurrencerådet tilladelse til, at en klager også får ret til foretræde for Konkurrencerådet. I så fald sker det efter samme procedure som den, der gælder for sagens parter. Almindeligvis vil det være sagens parter, der først får foretræde, efterfulgt af klager. De forskellige virksomheder og deres repræsentanter har ikke adgang til at overvære hinandens foretræde.

Efter afgivelsen af de mundtlige indlæg drøfter Konkurrencerådets medlemmer sagen. I nogle tilfælde stiller Konkurrencerådet herefter uddybende spørgsmål til den, der har afgivet indlægget.

3.3.2 Udkast til afgørelse

På baggrund af din virksomheds hørings svar, drøftelserne af sagen med Konkurrencerådet og rådets instrukser udarbejder styrelsen herefter et udkast til afgørelse. Udkastet til afgørelse baserer sig på klagepunktsmeddelelsen og de indkomne hørings svar.

Hvis udkastet til afgørelse indeholder nye faktuelle oplysninger i forhold til klagepunktsmeddelelsen, som har væsentlig betydning for sagens afgørelse, og som din virksomhed ikke kan antages at kende til, og som er til ugunst for din virksomhed, vil din virksomhed blive hørt over dette udkast. Høringsfristen er i så fald tre uger. Ligesom det er tilfældet med klagepunktsmeddelelsen, vil din virksomheds hørings svar i så fald blive indarbejdet i udkastet til afgørelse.

Din virksomhed vil altid modtage et udkast til den afgørelse, der vil blive forelagt Konkurrencerådet med henblik på at høre din virksomhed, om I er enige i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vurdering af, hvilke oplysninger i udkastet der er fortrolige og dermed skal fjernes, inden afgørelsen offentliggøres, jf. afsnit 3.4.2. Da der på dette tidspunkt i processen vil være meget kort tid til at vurdere fortrolighed, må I være forberedt på at skulle foretage denne vurdering hurtigt. Det er derfor hensigtsmæssigt, hvis jeres virksomhed allerede, når I afgiver oplysninger under oplysnings- og undersøgelsesfasen, har taget stilling til, hvilke oplysninger I anser for fortrolige, jf. afsnit 3.2.1. Det bemærkes, at afgørelse af, hvilke oplysninger der er fortrolige, træffes af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

3.4 Afgørelsesfasen

I afgørelsesfasen behandles sagen i Konkurrencerådet med henblik på, at der træffes materiel afgørelse. Hvis der inden sagens forelæggelse for Konkurrencerådet har været drøftelser mellem styrelsen og din virksomhed om afslutning af sagen med vedtagelse af en civil bøde, vil sagen blive forelagt rådet med henblik på, at Konkurrencerådet godkender bødeforelægget.

3.4.1 Forelæggelse for rådet

Når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har udarbejdet udkast til afgørelse, vil styrelsen forelægge sagen for Konkurrencerådet på ny. Det sker i praksis på den måde, at Konkurrencerådet får udkastet tilsendt, hvorefter rådet mødes for at drøfte og afgøre sagen. Rådet træffer typisk afgørelse i sagen på rådsmødet 1-2 måneder efter, at styrelsen har drøftet din virksomheds hørings svar til klagepunktsmeddelelsen med rådet. Der vil være tale om en ny eller opdateret vurdering, som baserer sig på de oplysninger, der er kommet frem i forbindelse med hørings og det mundtlige indlæg samt de yderligere undersøgelser, styrelsen evt. har foretaget.

Samtidig med at Konkurrencerådet træffer afgørelse om, hvorvidt din virksomhed har overtrådt konkurrencereglerne, beslutter rådet, om sagen skal indbringes for domstolene med henblik på at nedlægge påstand om, at din virksomhed pålægges en civil bøde for overtrædelsen. Rådet beslutter også, om sagen eventuelt skal oversendes til National enhed for Særlig Kriminalitet (NSK) med henblik på vurdering af grundlaget for eventuel strafferetlig forfølgning af fysiske personer. Se nærmere herom i afsnit 3.5 og 3.6.

3.4.1.1 Orientering om rådets afgørelse

Når Konkurrencerådet har truffet afgørelse, vil din virksomhed blive orienteret mundtligt herom. Samme dag vil din virksomhed også få tilsendt afgørelsen.

Hvis Konkurrencerådet har besluttet, at sagen skal indbringes for domstolene med henblik på at nedlægge påstand om, at din virksomhed pålægges en civil bøde, vil din virksomhed samtidig blive orienteret om dette med angivelse af, hvilken bødepåstand sagen påtænkes indbragt for domstolene med. Hvis rådet har besluttet, at sagen skal oversendes til NSK med henblik på strafferetlig forfølgning af fysiske personer, vil dette også fremgå af den skriftlige orientering.

Når Konkurrencerådet har truffet sin afgørelse, udsender Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen typisk en pressemeddelelse, der kort redegør for sagen og dens udfald. Konkurrencerådets afgørelse offentliggøres på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside. Hvis der er fortrolige oplysninger i afgørelsen, vil de blive fjernet, inden den offentliggøres. Se nærmere

herom i afsnit 3.3.2. Hvis der er tale om en sag, der vil blive indbragt for domstolene med henblik på at nedlægge påstand om, at din virksomhed pålægges en civil bøde, vil dette fremgå af pressemeddelelsen.

Hvis afgørelsen indeholder påbud, har disse virkning straks og skal derfor effektueres med det samme, medmindre andet fremgår af afgørelsen. Afgørelsen vil typisk angive en frist til at indsende dokumentation til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, som viser, at påbuddet er opfyldt. Hvis din virksomhed undlader at opfylde påbuddene, kan I blive pålagt både tvangsbøder og en bøde.

3.4.2 Konkurrencerådets godkendelse af bødeforelæg

Som anført i afsnit 3.2.4.2 er der mulighed for, at en konkurrencesag kan afsluttes ved, at din virksomhed vedtager et administrativt civilt bødeforelæg.

Hvis der har været drøftelser herom mellem din virksomhed og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, vil styrelsen først foretage en indledende drøftelse med Konkurrencerådet af muligheden for at afslutte sagen med vedtagelse af et civilt bødeforelæg, herunder af, om sagen opfylder betingelserne for at blive afsluttet på denne måde. I den forbindelse vil styrelsen også forelægge et foreløbigt udkast til bødestørrelse for Konkurrencerådet.

Hvis rådet vurderer, at sagen opfylder betingelserne for, at sagen kan afgøres med en bødevedtagelse, vil Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen på ny drøfte sagen med din virksomhed og vil præsentere din virksomhed for den foreløbige vurdering af bødens størrelse.

Hvis din virksomhed fortsat ønsker at afgøre sagen med en bødevedtagelse, vil Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen på et senere møde forelægge Konkurrencerådet et udkast til et egentligt bødeforelæg (med angivelse af bødens størrelse). Hvis rådet godkender bødeforelægget, vil styrelsen præsentere jeres virksomhed for det, hvorefter I kan vedtage bøden ved at underskrive bødeforelægget. Det vedtagne bødeforelæg offentliggøres på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens [hjemmeside](#).

3.5 Indbringelse for domstolene

Virksomheder kan pålægges bøder for overtrædelse af konkurrencelovens § 6 og § 11 samt de tilhørende bestemmelser i EUF-traktatens artikel 101 og 102.

Bøder til virksomheder for overtrædelse af konkurrencereglerne pålægges af domstolene, der behandler sager herom efter de borgerlige regler i retsplejeloven og efter de retssikkerhedsgarantier, der følger af EU-retten. Der er derfor tale om såkaldt civile bøder. Reglerne om pålæggelse af bøder fremgår af konkurrencelovens §§ 23 og 24-24 c.

Samtidig med at Konkurrencerådet afgør, at din virksomhed har overtrådt konkurrencereglerne, kan rådet derfor beslutte, at sagen skal indbringes for domstolene med påstand om, at din virksomhed skal pålægges en civil bøde. Udgangspunktet er, at alle sager, hvori der er truffet afgørelse om, at en eller flere virksomheder mv. enten simpelt eller groft uagtsomt eller forsætligt har overtrådt konkurrencereglerne, indbringes for domstolene, medmindre sagen afsluttes med vedtagelse af et udenretligt civilt bødeforelæg.

Sagen indbringes for Sø- og Handelsretten. Det er således Sø- og Handelsretten, der træffer afgørelse om, hvorvidt din virksomhed skal pålægges en bøde, og hvor stor bøden i så fald skal være.

Hvis du ikke klager over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens materielle afgørelse, vil den være endelig. I dette tilfælde vil det alene være spørgsmålet om bødens størrelse (bødepåstand) og om tilregning, som skal afgøres ved domstolene, medmindre din virksomhed ønsker at vedtage en udenretlig bøde inden, og betingelserne herfor er til stede.

Du kan som virksomhed vælge at klage over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens materielle afgørelse ved at indbringe sagen for Konkurrenceankenævnet. Hvis din virksomhed ikke får

medhold i ankenævnet, kan nævnets afgørelse efterfølgende indbringes for domstolene. Alternativt kan du vælge at indbringe Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelse for domstolene direkte. Klagemulighederne er nærmere beskrevet i kapitel 4.

Din virksomhed har en frist på otte uger til at klage over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen eller Konkurrenceankenævnets afgørelse.

Vælger din virksomhed at indbringe Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen eller Konkurrenceankenævnets afgørelse for domstolene, nedlægger Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen under retssagen en selvstændig påstand om, at din virksomhed skal pålægges en civil bøde af en nærmere angiven størrelse, jf. afsnit 3.5.1. Klagen og spørgsmålet om pålæggelse af en civil bøde behandles således i én og samme retssag.

3.5.1 Fastsættelse af bødepåstanden

Ved fastsættelse af bødepåstanden tages udgangspunkt i de bødeniveauer, der fremgår af bemærkningerne til konkurrenceloven. Ved udmålingen af bøder (og dermed også ved fastsættelsen af bødepåstanden) tages der hensyn til overtrædelsens grovhed og varighed, omsætningen for den koncern, som virksomheden indgår i, samt formildende og skærpende omstændigheder. Ved vurderingen af en overtrædelsens grovhed vil der skulle tages udgangspunkt i et grundbeløb alt efter, om overtrædelsen anses som mindre alvorlig, alvorlig eller meget alvorlig. Det vil være en konkret vurdering, hvor alvorlig en overtrædelse må anses som. Bødernes grundbeløb fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Grundbeløb for bøder til virksomheder:

Type af overtrædelse	Bødeinterval
Mindre alvorlig	Op til 4 mio. kr.
Alvorlig	4 mio. kr. – 20 mio. kr.
Meget alvorlig	Fra 20 mio. kr.

Ved vurderingen af betydningen af overtrædelsens varighed indgår, om overtrædelsen er af kortere varighed (mindre end 1 år), af mellemlang varighed (1-5 år) eller af lang varighed (over 5 år). Størrelsen af bøden vil stige i takt med overtrædelsens varighed, så en overtrædelse af mellemlang varighed vil medføre et tillæg på op til 50 pct. af bødens grundbeløb, mens en overtrædelse af lang varighed vil medføre et tillæg på 10 pct. for hvert år, en overtrædelse har fundet sted. Ved fastsættelse af bødepåstanden tages også hensyn til omsætningen i den koncern, din virksomhed indgår i, samt til eventuelle formildende og skærpende omstændigheder. Bøden kan højst udgøre 10 pct. af omsætningen for den koncern, din virksomhed indgår i.

Domme i konkurrencesager offentliggøres på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens [hjemmeside](#).

3.6 Anmeldelse af fysiske personer

Ud over den civile bøde, din virksomhed kan blive pålagt, kan fysiske personer idømmes straf for *medvirken* til virksomhedens overtrædelse af konkurrencereglerne. Fysiske personer i en virksomhed – typisk ledende medarbejdere – kan straffes med bøde, hvis de har handlet forsætligt eller groft uagtsomt.

Sager mod fysiske personer behandles efter de strafferetlige regler og varetages af National enhed for Særlig Kriminalitet (NSK), som er en del af anklagemyndigheden.

Ved beregning af bøder til fysiske personer vil der – på samme måde som ved bøder til virksomheder – blive lagt vægt på overtrædelsens grovhed og varighed, jf. tabel 2. Se nærmere om dette oven for i afsnit 3.5.

Tabel 2. Grundbeløb for bøder til fysiske personer:

Type af overtrædelse	Bødeinterval
Mindre alvorlig	Mindst 50.000 kr.
Alvorlig	Mindst 100.000 kr.
Meget alvorlig	Mindst 200.000 kr.

Ud over bøder kan fysiske personer i kartelsager idømmes fængselsstraf. Hvis domstolene finder, at overtrædelsen er begået forsætligt, og der foreligger grov beskaffenhed, kan der idømmes fængselsstraf på op til 1½ år. Ved særligt skærpende omstændigheder kan straffen blive på op til 6 år.

Det er Konkurrencerådet, der beslutter, om der skal anmeldes sager vedrørende fysiske personer til NSK med henblik på politimæssig efterforskning. Hvis der under behandlingen af en konkurrencesag mod en virksomhed opstår tilstrækkelig mistanke om, at en eller flere fysiske personer forsætligt eller groft uagtsomt har medvirket til virksomhedens overtrædelse af konkurrencereglerne, vil Konkurrencerådet derfor typisk beslutte at politianmelde sagen. Hvis det er tilfældet, anmelder Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen sagen til NSK, der herefter vurderer, om der er grundlag for strafforfølgning af fysiske personer i sagen. Da ansvarsgrundlaget for fysiske personers overtrædelse af konkurrencereglerne er et medvirkensansvar for den overtrædelse, virksomheden har begået, behandles straffesager mod fysiske personer normalt først efter, at der er truffet endelig afgørelse i sagen mod virksomheden.

Alle bødedevisninger og domme vedrørende fysiske personer offentliggøres på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens [hjemmeside](#). Offentliggørelse sker inden for persondatalovens rammer.

Kapitel 4

Klage over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelser

I dette kapitel beskrives de muligheder, der er for at klage over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelser. Reglerne herom følger af konkurrencelovens § 19 og § 20 og afhænger af, om der er tale om en materiel eller en formel afgørelse.

Domme og ankenævnskendelser vedrørende klager over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelser, offentliggøres på styrelsens [hjemmeside](#).

4.1 Klage over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens materielle afgørelser

En materiel afgørelse kan fx dreje sig om, at forbuddet i konkurrencelovens § 6 eller § 11 samt evt. de tilsvarende bestemmelser i EUF-traktatens artikel 101 eller 102 er overtrådt.

Hvis din virksomhed ønsker at klage over en materiel afgørelse, kan din virksomhed vælge at klage til Konkurrenceankenævnet og så efterfølgende evt. indbringe ankenævnets afgørelse for domstolene, hvis Konkurrenceankenævnet ikke giver din virksomhed medhold. Men du kan også vælge at indbringe afgørelsen for domstolene direkte. I begge tilfælde er klagefristerne otte uger.

4.1.1 Klage til Konkurrenceankenævnet

Konkurrenceankenævnet er administrativ rekursmyndighed for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelser og efterprøver, om der er faktisk og juridisk grundlag for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelse. Nævnet kan helt eller delvist stadfæste eller ophæve en afgørelse og i den forbindelse evt. hjemvise sagen til fornyet behandling eller sætte sin egen afgørelse i stedet for styrelsens.

Konkurrenceankenævnet sekretariatsbetjenes af Nævnenes Hus. Vejledning om hvordan din virksomhed kan klage til Konkurrenceankenævnet findes på Nævnenes Hus' [hjemmeside](#).

Sager anlagt ved Konkurrenceankenævnet behandles normalt på under et år. Ved at klage til Konkurrenceankenævnet kan din virksomhed dermed få en hurtig og billig administrativ prøvelse af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelse, og hvis ankenævnet ophæver afgørelsen, stopper sagen dér. Hvis din virksomhed derimod ikke får medhold ved Konkurrenceankenævnet, har I fortsat mulighed for at få prøvet sagen ved domstolene bagefter.

Hvis en konkurrencesag er blevet afsluttet ved, at din virksomhed har tilbudt tilsagn, som Konkurrencerådet har gjort bindende, vil din virksomhed ikke efterfølgende kunne klage til Konkurrenceankenævnet. Der er heller ikke mulighed for at klage til Konkurrenceankenævnet over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelse om at afvise at behandle en sag.

4.1.2 Klage til domstolene

Din virksomhed kan også vælge at indbringe en materiel afgørelse fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen direkte for domstolene. Uanset om det er en afgørelse fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen eller fra Konkurrenceankenævnet, din virksomhed ønsker at indbringe, skal det ske senest otte uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende virksomhed. Sagen skal indbringes for Sø- og Handelsretten.

Sø- og Handelsrettens domme kan ankes til Landsretten. Anke kan dog ske til Højesteret som 2. instans, hvis sagen er af principiel karakter.

Har din virksomhed først indbragt Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelse for Konkurrenceankenævnet, og ønsker virksomheden efterfølgende at indbringe Konkurrenceankenævnets afgørelse for domstolene, er det i praksis muligt at anlægge sagen mod såvel Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen som mod Konkurrenceankenævnet. Da det er hensigtsmæssigt, at der kun er én sagsøgt, anbefaler Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og Konkurrenceankenævnet, at søgsmål efter konkurrencelovens § 20, stk. 3, kun rettes mod Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har udarbejdet en vejledning herom, der kan findes på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens [hjemmeside](#).

4.2 Klage over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens formelle afgørelser

En formel afgørelse kan fx være en klage over en afgørelse om partsaktindsigt, adgang til egenaces, offentliggørelse af oplysninger, forbuddet mod selvinkriminering eller om beskyttelsen af fortroligheden af korrespondance mellem en virksomhed og dennes eksterne advokat. I mange tilfælde er der tale om afgørelser, der træffes af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, mens sagen er under behandling.

Hvis din virksomhed vil klage over en formel afgørelse truffet af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, skal du indbringe sagen for Konkurrenceankenævnet. Klagefristen er otte uger.

Hvis din virksomhed ikke får medhold ved Konkurrenceankenævnet, kan du gå videre med sagen til domstolene. Hvis ankenævnets afgørelse ikke indbringes for domstolene, er den endelig.

Kapitel 5

Vejledning om konkurrencereglerne

5.1 www.kfst.dk

På Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside www.kfst.dk kan du finde relevante regler og alle afgørelser på konkurrenceområdet i form af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og Konkurrenceankenævnets afgørelser samt domme og bøvedtagelser.

Herudover kan du bl.a. finde vejledning om konkurrencereglerne, analyser og redegørelser samt spørgsmål og svar om konkurrencereglerne.

5.2 Generel vejledning

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen yder vejledning om de generelle regler, der gælder på konkurrenceområdet, samt om styrelsens praksis. Hvis du ønsker svar på generelle spørgsmål om konkurrencereglerne, kan du kontakte det konkurrencecenter i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, der arbejder med din virksomheds branche. Oplysning om, hvilke brancher og områder de enkelte konkurrencecentre beskæftiger sig med, samt navn på kontorchef og medarbejdere i de enkelte centre kan findes på styrelsens [hjemmeside](#).

Du kan både henvende dig telefonisk og på mail. Her kan du også få vejledning om, hvordan du indgiver en klage.

5.3 Uformel vejledning om konkrete forhold

Hvis din virksomhed ønsker uformel vejledning om *konkrete* forhold, kan din virksomhed – eller din virksomheds rådgiver – henvende sig til det konkurrencecenter, der beskæftiger sig med den branche, henvendelsen vedrører. På baggrund af en drøftelse mellem din virksomhed eller din virksomheds rådgiver og styrelsen kan det aftales, hvilke oplysninger styrelsen eventuelt skal have som baggrund for drøftelse af sagen. Herefter vil tiltaget kunne drøftes på et møde mellem Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og din virksomhed samt eventuelt din virksomheds rådgivere. På baggrund heraf vil styrelsen give sin umiddelbare vurdering af det forelagte.

Vejledningen ydes på baggrund af de oplysninger, din virksomhed forelægger styrelsen. Styrelsen vil fx kunne tilkendegive, hvis et påtænkt konkret forhold er klart i strid med konkurrenceloven, eller hvis det klart falder uden for konkurrenceloven. Hvis der er tale om forhold, hvor det vil forudsætte undersøgelser af det pågældende tiltags virkninger for konkurrencen, kan din virksomhed normalt alene få at vide, hvilke overordnede betænkeligheder tiltaget vil kunne give anledning til.

Det er endvidere vigtigt at være opmærksom på, at denne mulighed for uformel vejledning ikke kan erstatte den rådgivning, din virksomhed kan få hos en advokat. Din virksomhed kan ikke regne med at få rådgivning fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om, hvordan en bestemmelse bør formuleres, men kan alene få en umiddelbar vurdering af, om en foreslået adfærd eller aftale vil kunne udgøre en overtrædelse af konkurrenceloven.

Muligheden for uformel vejledning om konkrete forhold retter sig primært mod påtænkte, dvs. ikke-iværksatte, tiltag. I lighed med Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens mulighed for at afvise at tage en klage op til behandling, kan styrelsen afvise at yde konkret vejledning, hvis styrelsen ud fra ressourcemæssige overvejelser ikke finder anledning hertil.

Udgangspunktet er, at din virksomhed på baggrund af drøftelsen vil få en mundtlig tilbagemelding fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Din virksomhed kan anmode om at få en skriftlig vejledende udtalelse. En sådan vil blive offentliggjort på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside, således at også andre virksomheder vil kunne få gavn af vejledningen. Ved offentliggørelse vil fortrolige oplysninger være udeladt.

5.4 Anmeldelse af aftaler m.v.

Din virksomhed har mulighed for at anmelde en konkret aftale til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen med henblik på at opnå fritagelse fra forbuddet i § 6, stk. 1, eller med henblik på at opnå en erklæring om ikke-indgreb. Derudover har din virksomhed mulighed for at anmode om en erklæring om, at den ikke har en dominerende stilling eller en erklæring om ikke-indgreb.

Hvis en aftale eller en adfærd mærkbart kan påvirke samhandlen mellem medlemsstaterne i EU, skal den vurderes efter reglerne i EUF-traktatens artikel 101 og 102, evt. parallelt med de danske konkurrenceregler. Det er ikke længere muligt at anmelde aftaler eller adfærd efter EUF-traktatens artikel 101 og 102. Hvis en anmeldt aftale eller adfærd har samhandelspåvirkning, kan Konkurrencerådet som følge heraf undlade at behandle anmeldelsen. Din virksomhed kan derfor ikke forvente, at der vil blive truffet en afgørelse.

Hvis din virksomhed vil anmelde en aftale eller en adfærd, skal din virksomhed give de oplysninger, der fremgår af [skema K1](#), som kan findes på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside.

Din virksomhed skal være opmærksom på, at da der foretages en omfattende sagsoplysning i konkurrencesager, tager det ofte lang tid at behandle en sag om individuel fritagelse eller erklæring om ikke-indgreb. Hvis din virksomhed har brug for en hurtig afklaring, kan I i stedet overveje at bede Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om uformel vejledning om det konkrete forhold eller alternativt en vejledende udtalelse. Alternativt anbefales det at søge rådgivning hos eksempelvis en advokat.
